

Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

RAPPORT 2016:17

Bostadsanpassnings- bidragen 2015

Bostadsanpassnings- bidragen 2015

Boverket

Titel: Bostadsanpassningsbidragen 2015

Rapportnummer: 2016:17

Utgivare: Boverket, juni, 2016

Upplaga: 1

Tryck: Boverket internt

ISBN tryck: 978-91-7563-387-9

ISBN pdf: 978-91-7563-388-6

Sökord: Bostadsanpassningsbidrag, bostadsanpassning, bidrag, åtgärder, bidragsbelopp, kostnader, överklaganden, tillsyn, kommuner, statistik.

Diarienummer: 3.4.1 678/2015

Rapporten kan beställas från Boverket.

Webbplats: www.boverket.se/publikationer

E-post: publikationsservice@boverket.se

Telefon: 0455-35 30 00

Postadress: Boverket, Box 534, 371 23 Karlskrona

Rapporten finns i pdf-format på Boverkets webbplats.
Den kan också tas fram i alternativt format på begäran.

Förord

Boverket har tillsyn över kommunernas bidragsverksamhet gällande bostadsanpassningsbidraget och återställningsbidraget. Målet med tillsynen är en väl fungerande bidragsverksamhet med en hög grad av rättsäkerhet för den enskilde medborgaren. Tillsynen ska leda till att enskildas ärenden om bostadsanpassningsbidrag handläggs på ett korrekt sätt hos kommunerna.

Denna rapport innehåller dels en sammanställning och redovisning av kommunernas kostnader för bostadsanpassningsbidraget under 2015 och uppgifter över de åtgärder som bidrag har beviljats till, dels en beskrivning av Boverkets tillsynsverksamhet. Uppgifterna har inhämtats genom Boverkets bostadsmarknadsenkät under år 2015.

Rapporten är sammanställd av Håkan Aronsson, utredare och Johan Kjellberg, jurist.

Karlskrona juni 2016

Peter Fransson
avdelningschef

Innehåll

Förord	3
Innehåll	4
Sammanfattning	5
Antal beviljade bidrag samt kostnader	5
Skillnader i landet	5
Bidragsbelopp	5
Till vilka går bidraget?	5
Åtgärder i bostäder	5
Den formella hanteringen	6
Överklaganden	6
Tillsyn	6
Bakgrund och läsanvisning.....	7
Bidrag till bostadsanpassning	8
Antal beviljade bidrag och kostnad	8
Skillnader i landet	10
Stor andel mindre bidragsbelopp	11
Till vilka går bidraget?	12
Åtgärder i bostäder	14
Anpassning i särskilda boendeformer m.m.....	14
Hiss eller annan lyftanordning i flerbostadshus	14
Dörrautomatik i flerbostadshus	14
Ramp till entré i flerbostadshus.....	14
Vanligaste åtgärderna	15
Återanvändning av produkter	15
Återställningsbidraget.....	15
Överklaganden.....	16
Tillsyn.....	17
Boverkets tillsynsroll.....	17
Tillsynsärenden	17
När fattas beslut om bidrag	18
Hanteringen av fullmakter	20
Avslutande kommentar	22
Bilaga: Tabeller	25

.....

Sammanfattning

Denna rapport innehåller en sammanställning av kommunernas kostnader och hantering av bostadsanpassningsbidraget under 2015. Rapporten re-
dovisar bland annat hur kommunernas kostnader varierar i olika delar av
landet och uppgifter om hur kommunerna formellt hanterar bidraget.

Antal beviljade bidrag samt kostnader

Antal beviljade bidrag (inklusive delvis beviljade bidrag) har minskat
från 74 200 under 2014 till 73 200 under 2015. Kostnaden för kommu-
nerna under 2015 blev 1 039 miljoner kronor. Kostnaden för 2014 var
1 060 miljoner kronor.

Skillnader i landet

Genomsnittlig kostnad per invånare i varje kommun för bostadsanpass-
ningsbidraget uppgick i medeltal till 105 kronor. Skillnaderna mellan
kommunerna är stora och beviljat belopp per invånare varierar mellan 11
och 389 kronor.

Bidragsbelopp

Merparten av bostadsanpassningsbidragen avser små belopp. 56 procent
av bidragen är på belopp mindre än 5 000 kronor och bara 2 procent
överstiger 100 000 kronor. Medelkostnaden är 14 300 kronor.

Till vilka går bidraget?

Andelen ärenden där sökanden är under 70 år uppgår till 28 procent. För
åldersgruppen 70–84 år är motsvarande siffra 41 procent. Andelen sö-
kande som är 85 år och äldre är 31 procent. Av de som beviljades bidrag
var 60 procent kvinnor och 40 procent män. Medelkostnaden för ett
ärende där en kvinna har fått stöd beviljat är 13 600 kronor. Medelkost-
naden i ärende där män fått stöd beviljat är 17 200 kronor.

Åtgärder i bostäder

Av enkätsvaren framgår att den klart vanligaste åtgärden är justering av
trösklar följt av uppsättning av stödhandtag, montering av ramper, spis-
vakt/spistimer och anpassning av hygienutrymme. Kostnaden för
hiss/lyftanordning utgör ungefär 19 procent av kommunernas totala kost-
nad för bostadsanpassningsbidrag i flerbostadshus.

Den formella hanteringen

Ett beslut om bostadsanpassningsbidrag ska fattas innan en åtgärd utförs. Noterbart är att endast 23 procent av kommunerna anger att de alltid fattar beslut före det att åtgärden har utförts. Fem procent fattar alltid beslut efter det att en åtgärd utförts. Av enkätsvaren framgår att 72 procent av kommunerna svarat att det förekommer att beslut fattas både före och efter det att åtgärden utförts.

Lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. utgår från en viss rollfördelning. Detta innebär bland annat att sökanden själv ska välja entreprenör och beställa arbetena m.m. Sökanden har möjlighet att efter kommunens beslut om bostadsanpassningsbidrag ge fullmakt till kommunen för att till exempel välja entreprenör och ingå avtal med entreprenören. Detta bör inte ske slentrianmässigt. Användandet av fullmakter är vanligt förekommande. När fullmakt används är det viktigt att denna är skriftlig och är skild från ansökningsblanketten. Drygt 67 procent av kommunerna använder sig av en separat skriftlig fullmakt. Hela 23 procent anger att de använder sig av muntlig fullmakt. Vidare framgår att 10 procent av kommunerna har skriftlig fullmakt men att den finns angiven på ansökningsblanketten.

Överklaganden

Under 2015 överklagades 563 beslut till förvaltningsrätterna (under 2014 överklagades 450 ärenden). Antal överklagade ärenden till kammarrätt har ökat en aning från 85 ärenden 2014 till 91 ärenden 2015. Antalet överklaganden till Högsta förvaltningsdomstolen ligger på samma nivå som under 2014, det vill säga 25 överklagade ärenden.

Under 2015 ledde 17 procent av antalet överklaganden till ändring av kommunens beslut i förvaltningsrätterna.

Tillsyn

En del av Boverkets tillsynsarbete är att hantera anmälningar om tillsyn från enskilda som har klagomål på kommunerna. Under 2015 inkom 4 ärenden till Boverket. Vilket kan jämföras med 2014 då 8 stycken ärenden inkom.

Bakgrund och läsanvisning

Den som har en funktionsnedsättning kan efter en särskild prövning ha rätt till ett ekonomiskt bidrag för att anpassa sin bostad så att han eller hon kan leva ett självständigt liv i eget boende. Rätten till bidrag regleras i lagen om bostadsanpassningsbidrag m.m. Bidraget täcker skäligen kostnader för anpassningen. Det är kommunerna som har ansvaret för bidraget, som beslutar om bidraget, och som står för kostnaderna.

När det i rapporten talas om kostnader för bostadsanpassningsbidraget avses enbart bidraget som sådant. Det inkluderar inte kommunernas övriga kostnader för administration, löner etc.

Utvecklingen kommenteras kortfattat och illustreras med diagram. Det bakomliggande siffermaterialet redovisas i en tabellbilaga.

Boverket redovisar bland annat hur kommunernas kostnader för bidraget varierar i landet. Det bör nämnas att siffermaterialet i de flesta fall är avrundade. Boverket vill betona att man utifrån redovisade kostnader inte kan dra några slutsatser av omfattningen och kvaliteten på bostadsanpassningarnas utformning.

Kommunerna är i rapporten indelade i olika kommungrupper enligt följande. Grupp 1 – Storstockholm, grupp 2 – Storgöteborg, grupp 3 – Stormalmö, grupp 4 – högskolekommun med fler än 75 000 invånare, grupp 5 – högskolekommun med färre än 75 000 invånare, grupp 6 – övriga kommuner med fler än 25 000 invånare och grupp 7 – övriga kommuner med färre än 25 000 invånare.

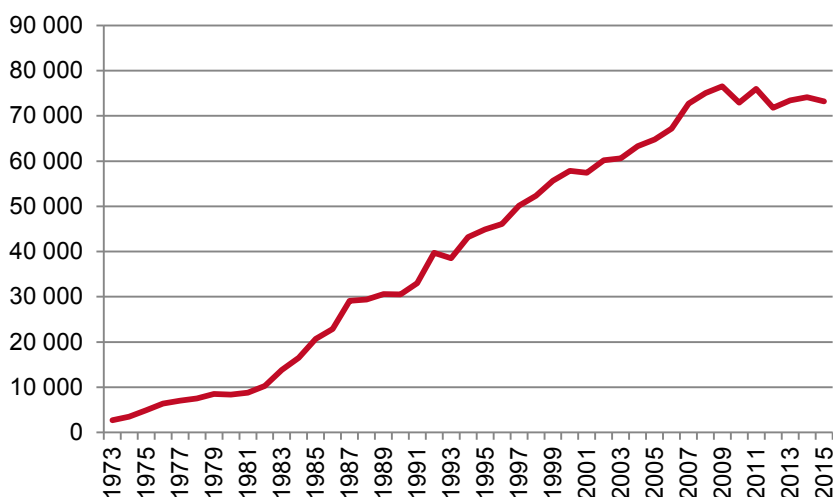
Rapporten innehåller även ett avsnitt om Boverkets tillsyn över kommunernas bidragsverksamhet.

Bidrag till bostadsanpassning

Antal beviljade bidrag och kostnad

Under 2015 har antalet beviljade bostadsanpassningsbidrag (inklusive delvis beviljade bidrag) minskat en aning jämfört med föregående år. Under 2014 beviljades 74 200 bostadsanpassningsbidrag, jämfört med 73 200 under 2015. Det sammanlagda kostnaderna för kommunerna för bostadsanpassningsbidraget uppgick under 2015 till 1 039 miljoner kronor. Se tabell 1 i bilagan.

Diagram 1. Antalet beviljade bidrag 1974-2015.

Av enkätsvaren framgår att i genomsnitt avslår kommunerna 4 procent av ansökningarna om bidrag (exklusive återställningsbidraget). Av det inkomna materialet framgår att i genomsnitt så är 4 procent av ärendena delvis bifall/delvis avslag.

Efter en dom i Högsta Förvaltningsdomstolen har Boverket den 1 januari 2015 ändrat sina föreskrifter till lagen om bostadsanpassningsbidrag.¹ Tidigare var en av förutsättningarna för att bevilja bidrag till den som bor i en hyres- eller bostadsrättslägenhet att ett intyg från fastighetsägaren skulle bifogas till ansökan om bidrag. Intyget skulle innehålla ett medgivande att åtgärder fick utföras och att sökanden inte var skyldig att återställa bostaden vid avflyttning eller i annat fall. Detta krav finns numera inte kvar i föreskrifterna och en kommun kan därmed inte längre kräva ett sådant intyg i bidragsärendet. Av denna anledning presenteras ingen sär-

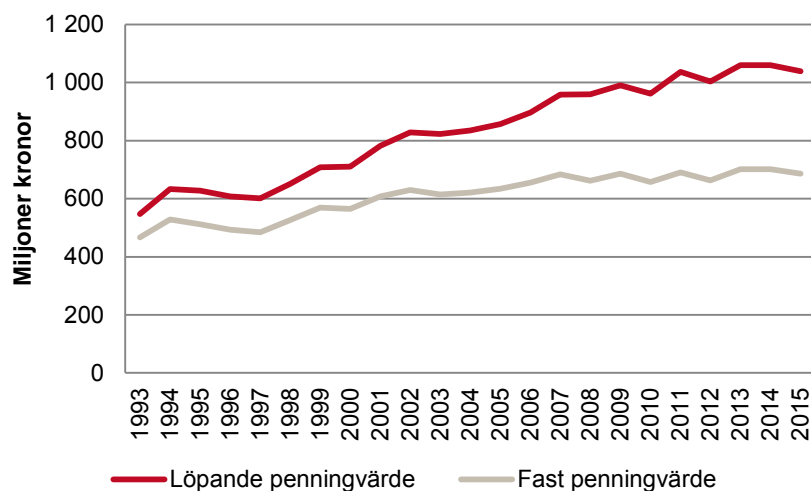
¹ <http://www.boverket.se/sv/bab-handboken/handlaggning/guide-for-handlaggning/Fastighetsagarens-medgivande/> (hämtat 2016-06-14)

skild statistik över avslag som grundar sig på att fastighetsägaren inte medger att anpassningen genomförs.

För år 2015 kan det konstateras att kommunernas kostnader för bostadsanpassning i löpande penningvärde har minskat jämfört med 2014. De sammanlagda bidragsbeloppen uppgick under 2015 till 1 039 miljoner kronor. Detta kan jämföras med 1 060 miljoner kronor under 2014, se tabell 2 i bilagan.

Fram till 2007 fanns en tendens till att kommunernas sammanlagda kostnader för bidrag till bostadsanpassning – i fast penningvärde räknat – ökade. Från 2007 är tendensen den att kostnaden i fast penningvärde varit relativt konstant. Den sammanlagda kostnaden för 2015 i fast penningvärde är ca 686 miljoner kronor. Kostnaden i fast penningvärde har minskat från ca 701 miljoner kronor för år 2014 till 686 miljoner kronor under 2015.

Diagram 2. Kostnader för bostadsanpassningsbidragen per år 1993-2015 i miljoner kronor.

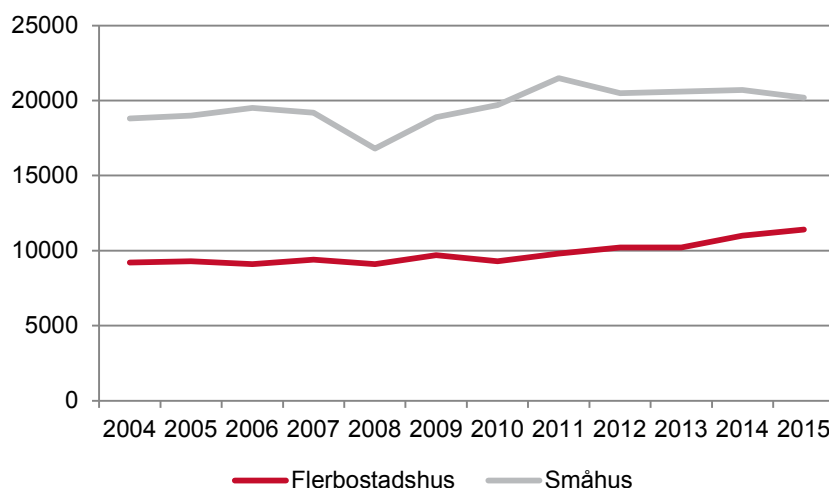
Det genomsnittliga beloppet per bidrag har minskat en aning under 2015 jämfört med 2014. Under 2014 var genomsnittskostnaden 14 300 kronor jämfört med 14 200 kronor under 2015. Snittkostnaden har under de senaste tio åren varierat mellan 12 800 och 14 400 kronor.

Den genomsnittliga kostnaden för åtgärder i flerbostadshus uppgick under 2015 till 11 400 kronor. Snittkostnaden för åtgärder i småhus uppgick till 20 200 kronor, se tabell 3 i bilagan. Andelen bidrag avseende anpassningar som gjordes i småhus utgjorde under 2015 34 procent av antalet beviljade bidrag. Anpassningar i småhus stod för 48 procent av kom-

munernas kostnad för bostadsanpassningsbidraget. Det är vanligast att en anpassning sker i ett flerbostadshus, men anpassningarna i småhus är kostsammare.

Totalt har 214 kommuner haft möjlighet att kunna svara på frågan om fördelning av bidraget mellan småhus och flerbostadshus.

Diagram 3. Genomsnittligt bidragsbelopp i löpande penningvärde per år 2004-2015. Kronor per bidrag.

Skillnader i landet

Kommunerna beviljade under år 2015 i genomsnitt 7,5 bostadsanpassningsbidrag per tusen invånare till en kostnad av 105 kronor per invånare. Det är mycket stor spridning kommunerna emellan. Sammanlagt beviljat belopp per invånare varierar från 11 till 389 kronor. Dock håller sig merparten av kommunerna inom ett något snävare intervall.

Om man ser till enskilda kommuner kan kostnaderna för bostadsanpassning variera ganska mycket år från år. Vissa av dessa skillnader kan ha att göra med befolkningssammansättning och bostadsbestånd. En del av kommunerna har t.ex. en högre andel äldre medborgare i befolkningen och en stor del av bostadsanpassningarna görs hos just äldre människor. Det är också så att anpassningar i småhus ofta är dyrare än i flerbostadshus.

Högsta genomsnittliga bidragsbelopp under 2015 finns i kommungrupp 6; övriga kommuner med fler än 25 000 invånare (se tabell 5 för kommunernas indelning). Den genomsnittliga kostnaden för ett bostadsanpassningsbidrag i kommungrupp 6 var 16 700 kronor.

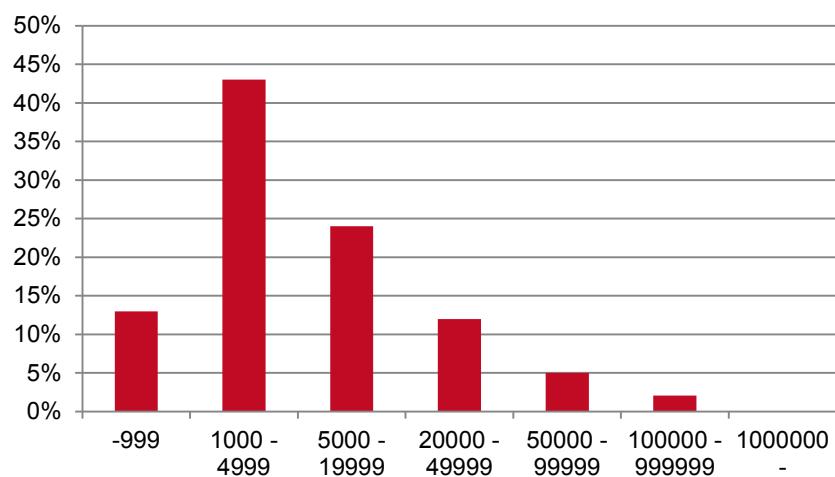
Lägsta genomsnittliga bidragsbelopp har kommungruppen Stormalmö med 10 800 kronor, se tabell 5 i bilagan.

Tabell 9 i bilagan redovisar bland annat samtliga kommuners genomsnittliga kostnad per invånare och genomsnittligt antal bidrag per tusen invånare under 2015. I tabell 9 går det även utläsa till vilken kommungrupp en specifik kommun tillhör.

Stor andel mindre bidragsbelopp

Merparten av bostadsanpassningsbidragen avser alltså små belopp. 56 procent av de beviljade bidragen 2015 är på mindre än 5 000 kronor och 80 procent håller sig under 20 000 kronor. Motsvarande siffror för 2014 var 58 procent och 82 procent. Av materialet framgår att 2 procent av bidragen överstiger 100 000 kronor.

Diagram 4. Den procentuella fördelningen av antal bidrag uppdelat efter bidragens storlek under 2015.

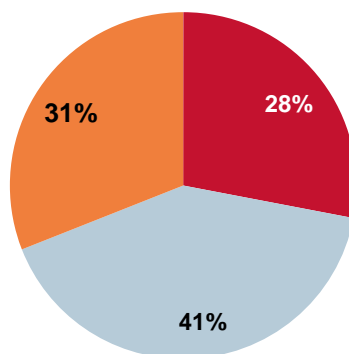
Under 2015 hade 17 kommuner någon anpassning som kostade mer än 1 miljon kronor. Totalt har 21 ärenden om bostadsanpassningsbidrag haft en kostnad på 1 000 000 kronor eller mer.

Till vilka går bidraget?

Andelen ärenden där sökanden är under 70 år uppgår till 28 procent. Motsvarande andel ärenden som är från en sökande mellan 70–84 år är 41 procent, och andelen sökande som är 85 år och äldre är 31 procent. Av materialet så framgår det att anpassningar till personer under 70 år står för 44 procent av kostnaden för bostadsanpassningarna. Motsvarande siffra för anpassningar till personer mellan 70 och 84 år är 36 procent. Anpassningar till personer som är 85 år och äldre står för 20 procent av kostnaden för bostadsanpassningsbidraget. Ovanstående uppgifter är baserat på svar från 223 kommuner.

Diagram 5. Bostadsanpassningsbidraget fördelat på ålder.

■ Under 70 år ■ 70 - 84 år ■ 85 år och äldre

Baserat på uppgifter från 223 kommuner är den genomsnittliga kostnaden för en anpassning där bidragsmottagaren är under 70 år 23 400 kronor. I åldern 70 till 84 år kostar en anpassning i genomsnitt 13 200 kronor medan kostnaden för personer som är 85 år och äldre är lägre, 9 900 kronor per beviljat bidrag.

Det kan utifrån materialet konstateras att fler kvinnor än män får bostadsanpassningsbidrag. Andelen kvinnor som har beviljats bidrag var under 2015 60 procent. Andelen män var 40 procent. Dessa uppgifter bygger på svar från 220 kommuner.

Medelkostnaden för ett ärende där en kvinna har fått stöd beviljat är 13 600 kronor. Medelkostnaden i ärende där män fått stöd beviljat är 17 200 kronor. Det kan konstateras att männen i genomsnitt får 3 600 kronor mer i bidrag. I betänkandet ”Bostäder att bo kvar i” (SOU 2015:85) framgår det att det är fler män än kvinnor över 65 som bor i

småhus. I åldern 65–74 år är det två tredjedelar av männen och drygt hälften av kvinnorna som bor i småhus oavsett vem huset är skrivet på. I åldersgruppen 75–84 år bor 55 procent av männen i egnahem medan motsvarande siffra för kvinnor är 40 procent. Bland de som är 85 år och äldre bor fortfarande nästan 40 procent av männen i egnahem men bara en femtedel av kvinnorna.² Boverket har inte gjort någon djupare analys men då det är kostsammare att anpassa i småhus, (se sidan 10) kan detta vara en av flera orsaker till varför bostadsanpassningsbidragen i genomsnitt är högre för män än för kvinnor.

---

² Bostäder att bo kvar i - Bygg för gemenskap i tillgänglighetssmarta boendemiljöer (SOU 2015:85) s 132.

Åtgärder i bostäder

Anpassning i särskilda boendeformer m.m.

94 kommuner har uppgett att de under 2015 haft en faktisk kostnad som avser anpassningar i särskilda boendeformer, t.ex. gruppboendestäder. 134 kommuner har svarat att de inte har haft en sådan kostnad. 40 kommuner har svarat vet ej.

I genomsnitt uppgår bidragsbeloppet till 10 300 kronor för en anpassning i särskilda boendeformer. Den sammanlagda kostnaden för anpassningar i särskilda boendeformer uppgår under 2015 till 1 procent av den totala kostnaden för bostadsanpassningsbidraget.

Hiss eller annan lyftanordning i flerbostadshus

I 181 kommuner har man angett att det under 2015 har beviljats ansökningar som avser installation av hiss eller annan lyftanordning i flerbostadshus. I dessa kommuner har det totalt beviljats 1 100 ansökningar som avser ett sådant ärende. Underlaget visar också att den genomsnittliga kostnaden för anordnande av hiss/lyftanordning i flerbostadshus är 66 600 kronor.

Kostnaden för hiss/lyftanordning utgör ungefär 16 procent av kommunernas totala kostnad för bostadsanpassningsbidrag i flerbostadshus. Föregående år var motsvarande siffra 16 procent.

Dörrautomatik i flerbostadshus

Det är 214 kommuner som har redovisat att man under 2015 haft ansökningar som avser dörrautomatik i flerbostadshus. I dessa kommuner har 4 000 ansökningar beviljats för denna åtgärd.

Den genomsnittliga kostnaden för ett ärende rörande dörrautomatik ligger på 19 800 kronor. Kostnaden för dörrautomatik utgör ungefär 19 procent av den totala kostnaden för ärenden i flerbostadshus.

Ramp till entré i flerbostadshus

Det är 195 kommuner som har redovisat att man under 2015 haft ansökningar som avser ramp till entréer i flerbostadshus. I dessa kommuner har 2 500 ansökningar beviljats för en sådan åtgärd. Medelkostnad per ärende är 14 300 kronor.

Vanligaste åtgärderna

För tredje året i rad så har kommunerna fått uppskatta de fem vanligaste åtgärderna i ett bidragsärende i respektive kommun under 2015 oavsett om anpassningen gjordes i flerbostadshus eller småhus. Enligt materialet så är följande åtgärder de vanligaste förekommande i fallande ordning:

1. Utjämnande av nivåskillnad vid tröskel.
2. Uppsättande av stödhandtag.
3. Montering av ramp.
4. Montering av Spistimer/spisvakt.
5. Anpassning av hygienutrymmen.

De tre vanligaste åtgärderna överensstämmer med de svar kommunerna uppgav 2014. Spistimer/spisvakt och anpassning av hygienrum har under 2015 bytt plats med varandra.

Återanvändning av produkter

Under år 2015 har 92 procent av kommunerna vid något tillfälle tillgodosett en sökandes behov med en begagnad produkt. Sex procent av kommunerna har angett att de återanvänder produkter men att de under 2015 inte har haft ett sådant ärende. Endast 1 procent återanvänder överhuvud taget inte produkter.

260 av kommunerna besvarade frågan om hur många produkter som återanvänts.

Återställningsbidraget

Återställningsbidraget kan under vissa förutsättningar beviljas till ägare av hyres- och bostadsrättshus för att ta bort anordningar som utförts med stöd av bostadsanpassningsbidrag. Bestämmelserna är olika beroende på om det gäller en hyresrätt eller en bostadsrätt. Till exempel kan bidrag inte lämnas för att ta bort anpassningar inne i en bostadsrättslägenhet.

Det är 261 kommuner som har svarat på frågan om återställningsbidrag och av dessa är det 109 stycken som vid minst ett tillfälle beviljat ett sådant stöd. Av materialet framgår att 1 040 ärenden om återbeställningsbidrag blivit beviljade under 2015. Kostnaden för bidraget uppgick till ungefär 6 800 000 kronor. Den genomsnittliga kostnaden för ett återställningsbidrag var under 2015 cirka 6 500 kronor.

Överklaganden

Under perioden 1995–2004 överklagades mellan 300 och 361 kommunala beslut om bostadsanpassningsbidrag till förvaltningsrätterna varje år. Under åren 2005 till 2014 har det skett en ökning av antalet inkomna överklaganden. Under åren 2005 till 2013 överklagades mellan 380 och 431 beslut per år. Under 2015 överklagades 563 beslut om bostadsanpassningsbidrag. Antalet överklagade ärenden under det gångna året är därmed det högst noterade sen lagens tillkomst.

Under 2015 har 17 procent av antalet överklaganden till förvaltningsrätt lett till en ändring av kommunens beslut. Ändringsfrekvensen under åren 2010 till 2014 har legat mellan 10 och 15 procent. Ändringsfrekvensen har tidigare legat mellan 16 och 23 procent fränsett 2002 då motsvarande siffra var 27 procent, se tabell 7 i bilagan.

Under perioden 1995–2014 har årligen mellan 76 och 124 överklaganden förts vidare till kammarrätt. Antalet överklagade beslut till kammarrätt uppvisar ökning av inkomna ärenden under 2015 i jämförelse med 2014. Under 2015 inkom 91 ärenden jämfört med 85 ärenden under 2014.

10 procent av kammarrättens domar som avgjordes under 2015 ledde till någon ändring, se tabell 7 i bilagan.

Under 2015 inkom 25 ärenden till Högsta förvaltningsdomstolen. I de totalt 25 mål som avgjordes av Högsta förvaltningsdomstolen under 2015 blev det inga ändringar, se tabell 7 i bilagan.

Tillsyn

Boverkets tillsynsroll

Boverket har enligt 3 § lagen om bostadsanpassningsbidrag tillsyn över kommunernas bidragsverksamhet.

Målet med Boverkets tillsynsverksamhet är en väl fungerande bidragsverksamhet hos kommunerna med en hög grad av rättsäkerhet för den enskilde medborgaren. Tillsynsverksamheten ska leda till att den enskildes bostadsanpassningsbidragsärende får en korrekt hantering hos kommunen. Syftet med Boverkets tillsyn är att vara främjande och förebyggande så att kommunerna medverkar till att reglerna inom den tillsynspliktiga verksamheten efterlevs. Boverket ser därför sin tillsynsfunktion inte bara som kontrollerande utan också som rådgivande och stödjande. Tillsynen omfattar bland annat faktisk tillsyn (anmälningar från enskilda, uppföljningsärenden och egeninitierade ärenden), webbhandbok för bostadsanpassningsbidraget, utbildnings- och informationsinsatser, samt bevakning av praxis.

Förutom arbetsuppgifterna med tillsyn svarar Boverket för föreskrifter till lagen om bostadsanpassningsbidrag enligt förordningen (1992:1575) med bemyndigande för Boverket att meddela föreskrifter om verkställigheten av lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. Boverket är också remissinstans till förvaltningsdomstolarna, vilka kan begära Boverkets yttrande i ett särskilt ärende efter det att ett överklagande har skett.

Tillsynsärenden

Boverkets tillsynsfunktion omfattar bl.a. kommunernas formella hantering av ärenden om bostadsanpassningsbidrag. Detta kan gälla t.ex. rätten att erhålla ett skriftligt beslut, handläggningstid, bemötande men även andra frågor som regleras i förvaltningslagen.

Boverket tar emot anmälningar från enskilda som har klagomål på kommunerna, men kan också på eget initiativ starta ett tillsynsärende. Tillsynen kan resultera i att kritik riktas mot en kommuns hantering och förfarande. Vid vissa tillfällen uppmanar Boverket en kommun direkt att vidta rättelseåtgärder. Boverket kan också begära in en återrapportering från en kommun med anledning av ett tillsynsärende.

Sedan 1993, när lagen om bostadsanpassningsbidrag infördes, och fram till 1998 hade Boverket inte mer än två till tre tillsynsärenden om året. Därefter skedde det en ökning av antalet ärenden under åren 1999 till 2003. Under 2002 inkom t.ex. totalt 14 sådana ärenden. Efter 2003 har ärendemängden varierat mellan 3 och 13 ärenden. Under 2015 inkom 4 stycken tillsynsärenden (se tabell 8).

Under 2015 har Boverket avgjort 9 tillsynsärenden. Boverket har uttalat kritik, uppmaningar och rekommendationer av något slag i samtliga dessa ärenden. Återkommande i tillsynsärenden är bland annat problem kopplade till den rollfördelning som gäller enligt lagen om bostadsanpassningsbidrag, handläggningstider och tidpunkt för beslut. Boverket har därför också påtalat vikten av att se över vilken information om bidraget och den rollfördelning som gäller i dessa ärenden som lämnas till sökande av bidraget, men också att sådan information lämnas i ett tidigt skede av ärendehandläggningen. Boverket publicerar ett urval av tillsynsbesluten i sin handbok för bostadsanpassningsbidraget.¹

När fattas beslut om bidrag?

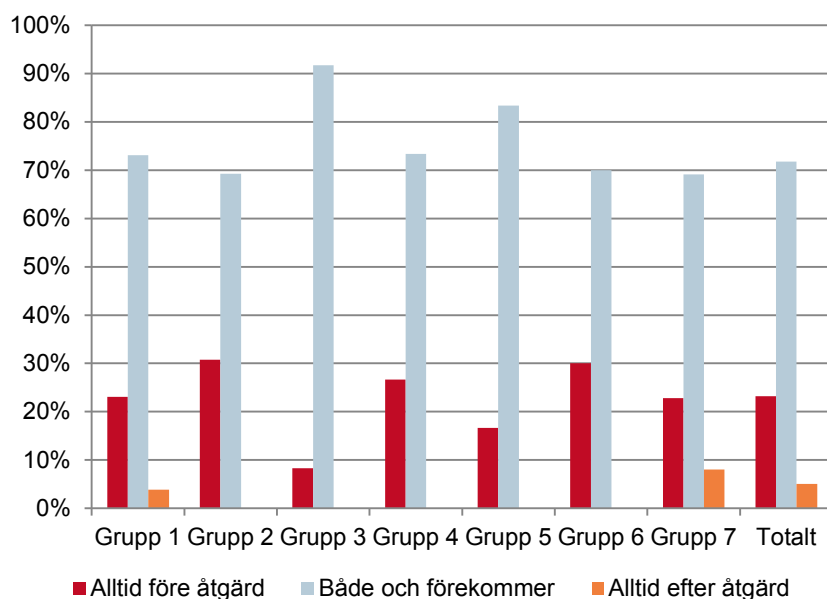
Kommunens handläggning av en ansökan om bostadsanpassningsbidrag ska mynna ut i ett skriftligt beslut. Av beslutet ska framgå både bidragets storlek och de åtgärder som bidrag beviljats för. Om kommunen avslår ansökan helt eller delvis måste kommunen förklara varför i beslutet. Ett beslut om bostadsanpassningsbidrag ska fattas i förväg, det vill säga innan anpassningen i ärendet påbörjas om inte sökanden ansöker om bidrag i efterhand.

En stor andel av kommunerna har besvarat frågan i vilket skede beslut om bidrag fattas. Svar på frågan har lämnats av 276 kommuner. Noterbart är att endast 23 procent av kommunerna anger att de i sin ärendehandläggning alltid fattar beslut före det att åtgärden utförs, vilket är det korrekta tillvägagångssättet. Andelen kommuner som svarat att de alltid fattar beslut före det att åtgärden utförs är i stort detsamma som förra året. Den kommungrupp som har högst andel ärenden där beslut alltid fattas före det att åtgärden utförs är Storgöteborg. I Storgöteborg anger 31 procent av kommunerna att beslut alltid fattas före utförande av åtgärden. Lägst andel som anger svarsalternativet att beslut alltid fattas före det att åtgärden utförs är Stormalmö (8 procent). Men samtidigt har Stormalmö högsta andelen som anger att beslut fattas både före och efter åtgärd (92 procent).

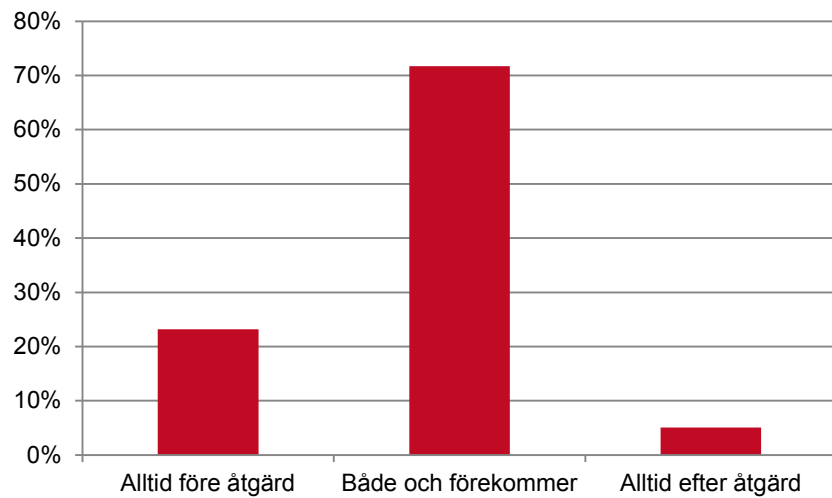
¹ <http://www.boverket.se/sv/bab-handboken/tillsyn/boverkets-tillsynsbeslut/> (hämtat 2016-06-14)

Diagram 6. Beslutstillfälle fördelat på kommungrupp.

Av svaren i enkäten framgår att fem procent alltid fattar beslut efter åtgärd, vilket är en liten förbättring jämfört med förra årets resultat. Vid en jämförelse mellan de olika kommungrupperna så framgår det att 8 procent av besluten i kommungrupp 7 – övriga med färre än 25 000 – fattas efter det att åtgärden är utförd (13 kommuner). Utav de 14 kommuner som fattar beslut först efter det åtgärden är utförd återfinns nästan alla i kommungrupp 7 – övriga med färre än 25 000 invånare. På frågan i vilket skede i ärendehandläggningen ett skriftligt beslut om bostadsanpassningsbidrag fattas har 72 procent av kommunerna svarat att det förekommer att beslut fattas både före och efter åtgärd.

Diagram 7. I vilket skede i ärendehandläggningen fattas ett skriftligt beslut om bostadsanpassningsbidrag?

Hanteringen av fullmakter

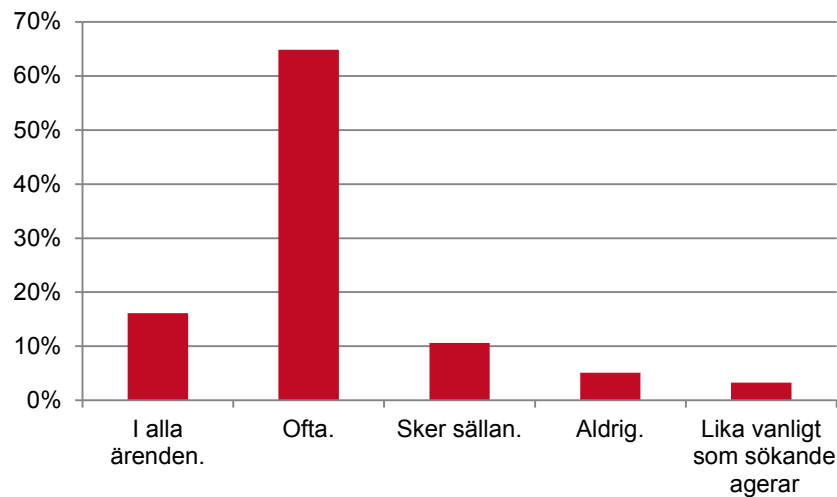
Bostadsanpassningsbidraget är ett kontantbidrag och lagen om bostadsanpassningsbidrag utgår från en viss rollfördelning. Denna innebär bland annat att sökanden själv ska välja entreprenör, ingå avtal med entreprenören och också betala entreprenören med det bostadsanpassningsbidrag som kommunen har beviljat sökanden. Sökanden kan efter kommunens beslut om bostadsanpassningsbidrag ge fullmakt till kommunen att till exempel välja entreprenör och ingå avtal med entreprenören. Fullmakten ska vara skriftlig och formulerad på en separat handling. Det är Boverkets uppfattning att fullmakt inte ska användas slentrianmässigt, då rollfördelningen utgår från att sökandena själva ska agera i sitt ärende. Enligt Boverkets uppfattning är kommunernas användande av fullmakter inte problemfritt. En fullmakt innebär rent faktiskt att kommunen sluter avtal för någon annans räkning varför oklarheter lätt kan uppstå som till exempel vem som ansvarar för att rätta till fel eller brister vid utförandet av en anpassning. Det är därför viktigt att om en kommun agerar utifrån en fullmakt att kommunen, före det att utbetalning sker, omsorgsfullt informerar sig om att sökanden är nöjd med utförandet av åtgärderna. Detta främst av den anledningen att betalningen är det viktigaste påtryckningsmedlet mot en entreprenör vid eventuella fel och brister i arbetet.

Vanligt med fullmakt

På frågan i vilken utsträckning det förekom att sökanden ger kommunen fullmakt att avtala med entreprenörer under 2015 svarade 273 kommuner.

Av svaren framgår att 65 procent av kommunerna har svarat att de som söker bidrag ofta ger kommunen fullmakt att avtala med entreprenör. 16 procent av kommunerna har svarat att sökandena ger kommunen fullmakt i alla ärenden. Endast 3 procent har svarat att en fullmakt till kommunen är lika vanlig som att sökande själv agerar. 17 procent uppger att sökande sällan eller aldrig ger kommunen fullmakt att avtala med entreprenör.

Diagram 8. I vilken utsträckning förekommer det att sökanden ger kommunen fullmakt att avtala med entreprenörer under 2015.

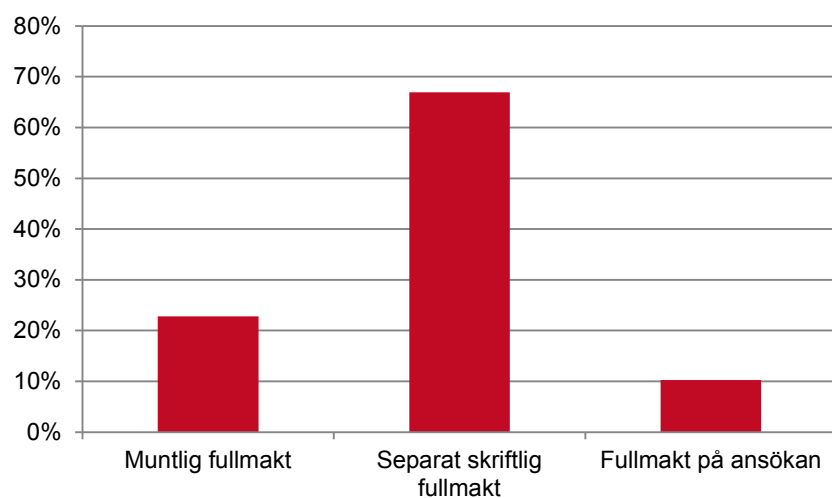
Skriftliga fullmakter

På fråga om vilken typ av fullmakt kommunerna använder sig av svarade 67 procent att de använder sig av en separat skriftlig fullmakt. Detta är en liten ökning med 4 procent, vilket är en positiv utveckling. 23 procent av de som besvarat frågan har angett att de använder sig av muntlig fullmakt. Det är främst kommungruppen stormalmö som använder sig av muntlig fullmakt. Av materialet går det utläsa att 44 procent av kommunerna i Stormalmö använder sig av muntlig fullmakt. Även om en muntlig fullmakt nedtecknas i form av en tjänsteanteckning i det enskilda ärendet, är det Boverkets uppfattning att en fullmakt ska vara skriftlig, undertecknad och separerad från ansökningsblanketten.

Fullmakt på ansökningsblanketten

Vidare framgår att 10 procent av kommunerna har skriftlig fullmakt men att den finns angiven på ansökningsblanketten. Föregående år angav 14 procent av kommunerna att de använde sig av en skriftlig fullmakt angiven på ansökningsblanketten. Det är främst kommuner i kommungrupp 7, dvs. kommuner med färre än 25 000 invånare, som felaktigt har skriftliga fullmakter på ansökningsblanketten. Av de 27 kommuner som angett att de har skriftlig fullmakt på ansökningsblanketten är 23 stycken från kommungrupp 7.

Diagram 9. Vilken typ av fullmakt är vanligast under 2015?

Avslutande kommentar

Regeringens strategi för genomförandet av funktionshinderspolitiken 2011–2016

Boverket är en av de myndigheter som har ett särskilt ansvar för att genomföra regeringens funktionshinderpolitik inom sitt verksamhetsområde. Regeringen har beslutat att Boverket ska arbeta med bland annat ett särskilt delmål som gäller bostadsanpassningsbidraget. Detta mål handlar om att landets kommuner senast 2016 ska utöva en väl fungerande hantering av bostadsanpassningsbidraget med en hög grad av rättssäkerhet. Målet överensstämmer väl med de målsättningar som Boverket har för sin ordinarie tillsynsverksamhet för bostadsanpassningsbidraget.

I arbetet med delmålet har Boverket under perioden för genomförandet 2011 – 2016 haft anledning att granska hur kommunerna handlägger ärenden om bostadsanpassningsbidrag och hur den tänkta rollfördelning-

en fungerar vid handläggningen. Detta arbete har bland annat resulterat i en undersökning 2012 och rapporten Kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget – en undersökning av 33 kommuner, 2013:4. Under 2015 återvände Boverket till de 33 kommunerna som ingick i den första rapporten för en uppföljande undersökning. Resultatet av undersökningen presenteras i rapporten Uppföljande undersökning av kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, 2016:2. Avsikten var att göra en jämförelse över tid över hur den formella hanteringen av bidraget förändrats. Av rapporten framgår det att förbättringar har gjorts men att det fortfarande finns stora brister i den formella hanteringen. Vid granskningen 2012 framkom, något förenklat, att ju färre invånare en kommun har desto större brister finns i den formella hanteringen av bidraget. Detta förhållande är inte lika framträdande nu då kommunerna med ett invånarantal mellan 12 900 till 55 100, i den uppföljande undersökningen i olika delar har förändrat sina handläggningsrutiner.

Totalt granskades i undersökningen 330 ärenden av olika slag och noterbart var till exempel att i 89 procent av ärendena var kommunen delaktig i beställning av åtgärderna och/eller betalning till entreprenören via fullmakt, att i mer än 30 procent av ärendena hade kommunerna fattat ett skriftligt beslut först efter det att anpassningsåtgärden blivit utförd och att dokumentation för beräkning av skälig kostnad saknades i 69 procent av ärendena.

Årlig rapport om bostadsanpassningsbidraget

Även i årets rapport för bostadsanpassningsbidraget kan Boverket konstatera att många kommuner fortsätter att fatta skriftliga beslut efter det att åtgärden är färdigställd. Likaså uppger 65 procent av kommunerna att de använder fullmakt ofta i hanteringen av bidragsärendena. Andelen kommuner som anger att de alltid använder sig av fullmakt är 16 procent.

Boverket har tidigare i olika sammanhang påtalat att just frågan om i vilket skede i handläggningen av ett ärende en kommun fattar ett skriftligt beslut är en viktig faktor för rättssäkerheten. Hanteringen av detta moment kan ha en avgörande betydelse för hur sökandens roll kommer att formas i handläggningsprocessen.

De olikheter och brister i den formella hanteringen som Boverket noterat, både i den uppföljande undersökningen om kommunernas handläggning om bostadsanpassningsbidraget och av vad som framgår av den årliga enkätundersökningen till denna rapport, handlar inte bara om kunskapsbrister om bostadsanpassningsbidraget utan även brister i allmänna kunskaper om ärendehandläggning och myndighetsutövning där kommuner-

na själva har ett ansvar för att informera och utbilda sin personal. Många av de problem som framkommit i de två undersökningarna om hanteringen av bidraget är i stor utsträckning sådana att de skulle gå att åtgärda om kommunerna arbetade om och skärpte sina handläggningsrutiner vid bidragshanteringen. Därigenom skulle stora framsteg kunna nås. Även om Boverket har noterat ett ökat intresse hos kommunerna för att arbeta om rutiner och att flera kommuner har genomfört ett sådant arbete, finns det anledning att ännu en gång påtala vikten av att inleda respektive fortsätta förbättringsarbetet för att uppnå en väl fungerande hantering av bidraget. För att stödja kommunerna i sitt arbete har Boverket fortsatt att utveckla och förnya sin digitaliserade handbok för bostadsanpassningsbidraget som lanserades 2012.² Mot bakgrund av de brister i hanteringen av bidraget som förekommer i kommunerna är det enligt Boverkets uppfattning av stor vikt att föra ut relevant information också till sökande om hur en korrekt hantering av ett ärende fungerar. Boverket har bland annat därför valt att disponera särskilda avsnitt i handboken som behandlar handläggningsrutinerna för bidraget, respektive information till den som söker bidraget. I handboken finns också informationsfilmer om rollfördelningen och beslutshanteringen som är tillgängliga även i syn- och teckentolkade versioner.

---

² Den tidigare tryckta versionen av handboken i pärmformat upphörde därigenom att gälla.

Bilaga: Tabeller

Tabell 1 Beviljade bostadsanpassningsbidrag per år.

År	Antal bidrag
1990	30 500
1993	38 500
1994	43 200
1995	44 900
1996	46 100
1997	50 100
1998	52 500
1999	55 700
2000	57 800
2001	57 400
2002	60 200
2003	60 600
2004	63 300
2005	64 700
2006	67 200
2007	72 700
2008	75 000
2009	76 500
2010	72 900
2011	76 000
2012	71 800
2013	73 400
2014	74 200
2015	73 200

Tabell 2 Sammanlagda årliga kostnader för bostadsanpassningsbidrag.

År	Löpande priser Miljoner kronor	1990 års penningvärde Miljoner kronor
1993	547	467
1994	633	529
1995	628	511
1996	608	493
1997	599	483
1998	653	527
1999	708	569
2000	710	565
2001	782	608
2002	828	630
2003	823	614
2004	835	621
2005	857	634
2006	897	655
2007	958	684
2008	959	662
2009	990	686
2010	962	658
2011	1 036	690
2012	1 003	668
2013	1 060	701
2014	1 060	701
2015	1 039	686

Tabell 3 Genomsnittligt bidragsbelopp efter hustyp.

År	Flerbostadshus	Småhus
	Kronor	Kronor
2000	8 500	18 100
2001	9 100	19 000
2002	9 200	19 800
2003	9 200	20 300
2004	9 200	18 800
2005	9 300	19 000
2006	9 100	19 500
2007	9 400	19 200
2008	9 100	16 800
2009	9 700	18 900
2010	9 300	19 700
2011	9 800	21 500
2012	10 200	20 500
2013	10 200	20 600
2014	11 000	20 700
2015	11 300	20 200

Siffrorna för flerbostadshus resp. småhus baserar sig på uppgifter från cirka ¾ av kommunerna.

Tabell 4 Andel av bostadsanpassningsbidragen som avser småhus.

År	Procent av antalet beviljade bidrag	Procent av kostnaderna
2000	39	57
2001	38	57
2002	39	58
2003	40	58
2004	39	57
2005	39	55
2006	34	55
2007	36	50
2008	35	54
2009	37	53
2010	37	50
2011	37	50
2012	27	40
2013	31	48
2014	32	46
2015	34	48

Tabell 5 Bostadsanpassningsbidragen kommungruppsvis 2015

Kommungrupp	Belopp per inv. 2015	Antal bidrag per tusen inv. 2015	Genomsnittligt bidragsbelopp 2015.
Storstockholm	90	7,9	11 330
Storgöteborg	100	6,9	14 500
Stormalmö	77	7,2	10 800
Större högskoleorter	110	7,0	15 800
Mindre högskoleorter	112	8,7	12 900
Övriga med mer än 25 000 invånare	121	7,3	16 700
Övriga med mindre än 25 000 invånare	120	7,2	16 600

Tabell 6 Överklaganden av kommunala beslut om Bostadsanpassningsbidrag.

Antal ärenden som kommit in till:

År	Förvaltningsrätt	Kammarrätt	Högsta förvaltnings- domstolen
1993	199	44	1
1994	277	118	34
1995	312	105	36
1996	300	108	23
1997	324	96	30
1998	340	124	33
1999	308	97	35
2000	319	101	27
2001	329	106	28
2002	332	107	32
2003	361	114	35
2004	355	83	26
2005	396	104	31
2006	441	93	19
2007	381	110	30
2008	380	100	29
2009	385	76	27
2010	403	78	23
2011	392	91	9
2012	391	89	30
2013	425	86	25
2014	450	85	23
2015	563	91	25

Källa: Domstolsverket

Tabell 7 Ändringsfrekvens vid överklaganden.

År	Förvaltningsrätterna		Kammarrätterna		Högsta förvaltningsdomstolen	
	Avgjorda mål (antal)	Andel ändrade (procent)	Avgjorda mål (antal)	Andel ändrade (procent)	Avgjorda mål (antal)	Andel ändrade (procent)
1993	125	23	10	0	0	-
1994	260	21	92	12	11	0
1995	314	18	116	15	53	2
1996	291	19	92	16	30	3
1997	313	19	95	9	20	0
1998	341	19	128	12	21	5
1999	323	23	124	15	38	0
2000	304	20	88	16	37	3
2001	315	22	116	16	21	0
2002	328	27	91	16	31	1
2003	371	20	119	20	29	0
2004	303	20	83	18	27	0
2005	395	21	116	22	25	0
2006	400	19	92	16	29	3
2007	412	18	117	11	40	0
2008	420	19	92	15	23	0
2009	332	16	90	15	34	0
2010	356	10	88	10	25	12
2011	385	12	87	14	12	8
2012	431	15	85	13	20	0
2013	417	15	87	10	29	3
2014	443	14	76	16	25	8
2015	529	17	100	10	21	0

Källa: Domstolsverket

Tabell 8 Antal inkomna tillsynsärenden 1997-2015.

År	Antal
1997	2
1998	3
1999	6
2000	9
2001	7
2002	14
2003	9
2004	6
2005	5
2006	6
2007	6
2008	9
2009	9
2010	4
2011	13
2012	8
2013	3
2014	8
2015	4

Tabell 9 Genomsnittlig bidragskostnad per invånare och genomsnittligt antal bidrag per tusen invånare.

Län	Kommun	Befolkning 2015-12-31	Antal äldre 80 + per tusen invånare	Andel småhus av det totala bostadsbeståndet	Medel- kostnad	Medel kostnad per invå- nare	Bidrag per tusen invånare	Kommun- grupp
AB	Botkyrka	89 425	28	37%	7812	63,1	8,07	1
AB	Danderyd	32 421	62	56%	8090	112,8	13,94	1
AB	Ekerö	26 984	33	87%	11627	83,2	7,15	1
AB	Haninge	83 866	29	43%	11173	100,1	8,95	1
AB	Huddinge	105 311	30	46%	8161	40,5	4,97	1
AB	Järfälla	72 429	42	39%	8637	91,1	10,55	1
AB	Lidingö	46 302	59	37%	11224	86,1	7,67	1
AB	Nacka	97 986	37	40%	13183	74,9	5,68	1
AB	Norrtälje	58 669	62	60%	10680	134,5	12,60	1
AB	Nykvarn	10 192	26	74%	17436	73,6	4,22	1
AB	Nynäshamn	27 500	46	48%	14543	120,6	8,29	1
AB	Salem	16 426	36	58%	38170	218,4	5,72	1
AB	Sigtuna	44 786	33	37%	14468	128,6	8,89	1
AB	Sollentuna	70 251	38	47%	9315	72,0	7,73	1
AB	Solna	76 158	43	1%	10083	106,8	10,60	1
AB	Stockholm	923 516	39	10%	12074	91,8	7,60	1
AB	Sundbyberg	46 110	31	5%	12378	82,4	6,66	1
AB	Södertälje	93 202	39	32%	8944	69,6	7,78	1
AB	Tyresö	46 177	38	51%	11135	99,1	8,90	1
AB	Täby	68 281	48	52%	9548	85,2	8,92	1
AB	Upplands Väsby	42 661	34	35%	10944	106,0	9,68	1
AB	Upplands-Bro	25 789	31	45%	13329	110,1	8,26	1
AB	Vallentuna	32 380	32	68%	12259	55,7	4,54	1
AB	Vaxholm	11 380	35	60%	14958	126,2	8,44	1
AB	Värmdö	41 107	29	72%	13834	101,6	7,35	1
AB	Österåker	42 130	34	74%	13178	94,5	7,17	1
AC	Björholm	2 453	102	92%	12214	129,5	10,60	7
AC	Dorotea	2 740	103	70%	16605	115,1	6,93	7
AC	Lycksele	12 177	68	53%	3005	13,3	4,43	7
AC	Malå	3 109	72	75%	14977	207,1	13,83	7

Län	Kommun	Befolkning 2015-12-31	Antal äldre 80 + per tusen invånare	Andel småhus av det totala bostadsbeståndet	Medelkost- nad	Medel kostnad per invå- nare	Bidrag per tusen invånare	Kommun- grupp
AC	Nordmaling	7 060	71	77%	9691	65,9	6,80	7
AC	Norsjö	4 176	73	77%	12857	107,8	8,38	7
AC	Robertsfors	6 771	65	84%	18392	138,5	7,53	7
AC	Skellefteå	72 031	60	56%	13468	264,9	19,67	5
AC	Sorsele	2 516	79	80%	17105	258,3	15,10	7
AC	Storuman	5 943	81	76%	22105	141,3	6,39	7
AC	Umeå	120 777	39	38%	11252	112,7	10,02	4
AC	Vilhelmina	6 829	69	67%	7955	25,6	3,22	7
AC	Vindeln	5 371	78	83%	12857	167,6	13,03	7
AC	Vännäs	8 593	59	65%	6807	61,0	8,96	7
AC	Åsele	2 832	95	74%	13471	190,3	14,12	7
BD	Arjeplog	2 887	80	75%	30802	224,1	7,27	7
BD	Arvidsjaur	6 471	76	66%	15510	141,4	9,12	7
BD	Boden	27 913	60	55%	14288	194,5	13,61	6
BD	Gällivare	18 123	66	53%	14982	136,4	9,10	7
BD	Haparanda	9 831	57	54%	16246	107,4	6,61	7
BD	Jokkmokk	5 072	71	75%	21155	354,5	16,76	7
BD	Kalix	16 248	70	68%	12005	127,1	10,59	7
BD	Kiruna	23 178	54	46%	15087	139,9	9,28	5
BD	Luleå	76 088	50	41%	15764	104,0	6,60	5
BD	Pajala	6 193	87	79%	13081	143,6	10,98	7
BD	Piteå	41 548	54	61%	14542	124,6	8,57	5
BD	Ålvsbyn	8 183	75	69%	8030	98,1	12,22	7
BD	Övertorneå	4 603	77	75%	3195	30,5	9,56	7
C	Enköping	41 893	52	57%	15364	110,0	7,16	6
C	Heby	13 594	65	78%	28395	192,2	6,77	7
C	Håbo	20 279	28	73%	17423	105,7	6,07	7
C	Knivsta	16 869	27	70%	26603	181,4	6,82	7
C	Tierp	20 547	63	66%	12765	74,6	5,84	7
C	Uppsala	210 126	39	32%	13711	117,4	8,56	4
C	Älvkarleby	9 293	61	71%	8862	28,6	3,23	7
C	Östhammar	21 563	62	68%	13021	140,1	10,76	7
D	Eskilstuna	102 065	50	38%	13526	120,5	8,91	4

Län	Kommun	Befolkning 2015-12-31	Antal äldre 80 + per tusen invånare	Andel småhus av det totala bostadsbeståndet	Medelkost- nad	Medel kostnad per invå- nare	Bidrag per tusen invånare	Kommun- grupp
D	Flen	16 440	62	57%	11048	100,8	9,12	7
D	Gnesta	10 649	46	68%	11793	83,1	7,04	7
D	Katrineholm	33 462	63	46%	15357	95,5	6,22	6
D	Nyköping	54 262	61	44%	18225	174,6	9,58	6
D	Oxelösund	11 701	70	44%	6168	128,6	20,85	7
D	Strängnäs	34 102	50	38%	29363	218,7	7,45	6
D	Trosa	12 078	43	68%	14581	103,8	7,12	7
D	Vingåker	8 953	60	68%	41667	223,4	5,36	7
E	Boxholm	5 328	59	67%	8863	63,2	7,13	7
E	Finspång	21 199	65	54%	12602	94,5	7,50	7
E	Kinda	9 795	67	74%	17949	71,5	3,98	7
E	Linköping	152 966	50	37%	16292	76,9	4,72	4
E	Mjölby	26 602	58	52%	27324	140,7	5,15	6
E	Motala	42 903	58	53%	11483	55,9	4,87	6
E	Norrköping	137 035	49	37%	13213	112,5	8,52	4
E	Söderköping	14 240	53	66%	10964	47,7	4,35	7
E	Vadstena	7 407	86	54%	16798	86,2	5,13	7
E	Valdemarsvik	7 747	68	67%	9098	48,1	5,29	7
E	Ydre	3 658	69	90%	4730	47,8	10,11	7
E	Åtvidaberg	11 545	62	66%	24736	85,7	3,46	7
E	Ödeshög	5 236	70	38%	4950	11,3	2,29	7
F	Aneby	6 537	57	78%	7680	29,4	3,82	7
F	Eksjö	16 790	72	59%	13664	90,3	6,61	7
F	Gislaved	29 272	56	68%	12523	74,4	5,94	6
F	Gnosjö	9 514	51	74%	18361	86,8	4,73	7
F	Habo	11 314	34	80%	13782	63,3	4,60	7
F	Jönköping	133 310	53	42%	18084	66,9	3,70	4
F	Mullsjö	7 157	53	77%	42192	194,5	4,61	7
F	Nässjö	30 451	62	58%	11246	93,1	8,28	6
F	Sävsjö	11 228	67	71%	23211	107,5	4,63	7
F	Tranås	18 546	72	47%	18723	108,0	5,77	7
F	Vaggeryd	13 372	53	72%	16985	101,6	5,98	7
F	Vetlanda	26 873	67	67%	32576	160,0	4,91	6
F	Värnamo	33 473	59	59%	13274	49,2	3,70	6

Län	Kommun	Befolkning 2015-12-31	Antal äldre 80 + per tusen invånare	Andel småhus av det totala bostadsbeståndet	Medelkost- nad	Medel kostnad per invå- nare	Bidrag per tusen invånare	Kommun- grupp
G	Alvesta	19 581	63	73%	22089	71,1	3,22	7
G	Lessebo	8 516	60	76%	20167	118,4	5,87	7
G	Ljungby	27 638	64	64%	20650	74,7	3,62	6
G	Markaryd	9 779	71	71%	14739	69,3	4,70	7
G	Tingsryd	12 260	87	77%	57500	187,6	3,26	7
G	Uppvidinge	9 319	73	76%	30403	114,2	3,76	7
G	Växjö	88 108	50	51%	12011	57,3	4,77	4
G	Älmhult	16 168	65	70%	29171	84,8	2,91	7
H	Borgholm	10 681	85	82%	9006	132,4	14,70	7
H	Emmaboda	9 090	75	72%	28697	94,7	3,30	7
H	Hultsfred	13 919	75	68%	27970	229,1	8,19	7
H	Högsby	5 857	74	82%	11320	65,7	5,81	7
H	Kalmar	65 704	53	46%	16958	140,1	8,26	5
H	Mönsterås	13 144	66	75%	10099	146,8	14,53	7
H	Mörbylånga	14 669	57	86%	23215	196,2	8,45	7
H	Nybro	19 754	69	61%	16642	103,6	6,23	7
H	Oskarshamn	26 450	61	53%	10699	103,6	9,68	6
H	Torsås	6 943	73	82%	15111	171,9	11,38	7
H	Vimmerby	15 419	67	65%	31618	139,4	4,41	7
H	Västervik	36 049	69	53%	6562	86,5	13,18	6
I	Gotland	57 391	60	65%	9269	102,9	11,10	5
K	Karlshamn	31 846	66	57%	19411	207,2	10,68	5
K	Karlskrona	65 380	55	52%	15075	132,6	8,79	5
K	Olofström	13 170	73	63%	11078	204,4	18,45	7
K	Ronneby	28 697	66	65%	31139	341,8	10,98	6
K	Sölvesborg	17 160	65	71%	20606	223,4	10,84	7
M	Bjuv	14 962	45	73%	28983	100,7	3,48	7
M	Bromölla	12 513	57	76%	10369	123,5	11,91	7
M	Burlöv	17 430	41	44%	12815	73,5	5,74	3
M	Båstad	14 373	78	81%	10719	88,8	8,28	7
M	Eslöv	32 438	50	61%	22500	138,7	6,17	3
M	Helsingborg	137 909	50	34%	11670	69,7	5,97	4
M	Hässleholm	51 048	64	65%	20045	51,8	2,59	6
M	Höganäs	25 610	64	74%	42022	75,5	1,80	7

Län	Kommun	Befolkning 2015-12-31	Antal äldre 80 + per tusen invånare	Andel småhus av det totala bostadsbeståndet	Medelkost- nad	Medel kostnad per invå- nare	Bidrag per tusen invånare	Kommun- grupp
M	Hörby	15 020	60	78%	24225	193,5	7,99	7
M	Höör	15 970	50	80%	18627	178,5	9,58	3
M	Klippan	16 917	60	66%	23858	83,2	3,49	7
M	Kristianstad	82 510	58	58%	35464	108,7	3,07	4
M	Kävlinge	30 104	39	74%	21827	104,4	4,78	3
M	Landskrona	43 961	51	37%	14699	139,8	9,51	6
M	Lomma	23 324	49	70%	14199	65,1	4,59	3
M	Lund	116 834	40	38%	16505	94,2	5,71	3
M	Malmö	322 574	45	18%	7151	61,5	8,60	3
M	Osby	12 954	70	70%	18339	101,9	5,56	7
M	Perstorp	7 211	59	57%	15881	118,9	7,49	7
M	Simrishamn	19 065	85	73%	15777	128,3	8,13	7
M	Sjöbo	18 514	53	84%	15469	87,7	5,67	7
M	Skurup	15 149	48	81%	14406	50,4	3,50	3
M	Staffanstorps	23 119	41	70%	12694	79,6	6,27	3
M	Svalöv	13 655	44	80%	37220	89,9	2,42	7
M	Svedala	20 462	37	74%	12210	59,7	4,89	3
M	Tomelilla	13 132	64	77%	12570	88,1	7,01	7
M	Trelleborg	43 359	55	56%	9215	62,7	6,80	3
M	Vellinge	34 667	45	83%	11723	90,3	7,70	3
M	Ystad	28 985	70	54%	10734	113,7	10,59	6
M	Åstorp	15 193	42	66%	15107	64,6	4,28	7
M	Ängelholm	40 732	66	60%	8883	70,4	7,93	6
M	Örkelljunga	9 831	65	74%	7422	48,3	6,51	7
M	Östra Göinge	14 102	59	72%	29878	99,6	3,33	7
N	Falkenberg	42 949	65	65%	32635	192,2	5,89	6
N	Halmstad	96 952	55	49%	15409	104,9	6,81	4
N	Hylte	10 514	61	77%	21381	170,8	7,99	7
N	Kungsbacka	79 144	45	76%	18464	112,5	6,09	2
N	Laholm	24 195	62	84%	18078	141,2	7,81	7
N	Varberg	61 030	60	57%	26605	87,2	3,28	5
O	Ale	28 862	37	66%	12516	36,9	2,95	2
O	Alingsås	39 602	57	56%	16337	83,3	5,10	2
O	Bengtstors	9 626	82	69%	21911	166,2	7,58	7

Län	Kommun	Befolkning 2015-12-31	Antal äldre 80 + per tusen invånare	Andel småhus av det totala bostadsbeståndet	Medelkost- nad	Medel kostnad per invå- nare	Bidrag per tusen invånare	Kommun- grupp
O	Bollebygd	8 799	43	76%	20137	61,8	3,07	7
O	Borås	108 488	54	40%	17642	122,1	6,92	4
O	Dals-Ed	4 799	62	67%	27720	144,4	5,21	7
O	Essunga	5 590	66	86%	9091	89,4	9,84	7
O	Falköping	32 511	65	58%	14379	89,3	6,21	6
O	Färgelanda	6 495	66	86%	22672	233,9	10,32	7
O	Grästorp	5 644	65	82%	57789	389,1	6,73	7
O	Gullspång	5 229	74	77%	12269	157,2	12,81	7
O	Göteborg	548 190	41	21%	13669	109,1	7,98	2
O	Götene	13 160	57	78%	17407	89,9	5,17	7
O	Herrljunga	9 349	59	78%	9565	91,1	9,52	7
O	Hjo	8 983	64	68%	8068	66,5	8,24	7
O	Härryda	36 651	36	76%	17397	98,7	5,68	2
O	Karlsborg	6 764	71	65%	2963	59,1	19,96	7
O	Kungälv	42 730	54	63%	13516	96,2	7,11	2
O	Lerum	40 181	42	80%	18629	60,7	3,26	2
O	Lidköping	39 009	59	55%	17708	88,1	4,97	6
O	Lilla Edet	13 178	56	75%	13801	121,5	8,80	2
O	Lysekil	14 464	75	57%	14134	69,4	4,91	7
O	Mariestad	24 043	67	55%	11442	94,7	8,28	7
O	Mark	33 906	62	72%	22803	283,1	12,42	6
O	Mellerud	9 169	80	75%	23340	203,6	8,73	7
O	Munkedal	10 205	70	77%	20218	101,0	5,00	7
O	Mölnadal	63 340	44	48%	17001	105,5	6,20	2
O	Orust	15 010	65	87%	17500	93,3	5,33	7
O	Partille	36 977	46	49%	15186	85,4	5,63	2
O	Skara	18 711	57	54%	16663	101,5	6,09	5
O	Skövde	53 555	51	47%	6789	61,9	9,11	5
O	Sotenäs	9 006	86	77%	22029	171,2	7,77	7
O	Stenungsund	25 508	45	70%	7541	47,9	6,35	2
O	Strömstad	12 854	56	60%	21734	55,8	2,57	7
O	Svenljunga	10 506	59	84%	27204	147,6	5,43	7
O	Tanum	12 455	68	80%	14903	53,8	3,61	7
O	Tibro	10 980	67	62%	20000	109,3	5,46	7

Län	Kommun	Befolkning 2015-12-31	Antal äldre 80 + per tusen invånare	Andel småhus av det totala bostadsbeståndet	Medelkost- nad	Medel kostnad per invå- nare	Bidrag per tusen invånare	Kommun- grupp
O	Tidaholm	12 669	64	63%	19269	88,2	4,58	7
O	Tjörn	15 315	57	92%	22651	69,5	3,07	2
O	Tranemo	11 619	65	80%	15763	108,5	6,89	7
O	Trollhättan	57 092	51	41%	10281	97,2	9,46	5
O	Töreboda	9 293	61	68%	8667	109,1	12,59	7
O	Uddevalla	54 180	60	46%	6215	40,6	6,53	6
O	Ulricehamn	23 494	65	69%	12228	121,3	9,92	7
O	Vara	15 662	64	76%	11822	107,9	9,13	7
O	Vårgårda	11 165	48	75%	7934	51,2	6,45	7
O	Vänersborg	38 381	59	53%	11011	127,7	11,59	6
O	Åmål	12 601	73	60%	23333	111,1	4,76	7
O	Öckerö	12 682	56	91%	26981	76,6	2,84	2
S	Arvika	25 841	71	58%	23721	81,7	3,44	5
S	Eda	8 505	72	74%	7000	24,7	3,53	7
S	Filipstad	10 625	77	60%	17975	57,5	3,20	7
S	Forshaga	11 379	55	75%	10113	180,4	17,84	7
S	Grums	8 945	64	64%	16030	98,6	6,15	7
S	Hagfors	11 824	82	69%	20571	109,6	5,33	7
S	Hammarö	15 420	44	63%	19529	100,1	5,12	7
S	Karlstad	89 245	55	37%	14062	118,6	8,44	4
S	Kil	11 802	56	69%	20100	85,2	4,24	7
S	Kristinehamn	24 270	68	51%	14514	65,2	4,49	7
S	Munkfors	3 663	93	65%	6000	163,8	27,30	7
S	Storfors	4 032	62	79%	21463	111,8	5,21	7
S	Sunne	13 208	68	79%	26106	110,7	4,24	7
S	Säffle	15 366	76	64%	28197	141,3	5,01	7
S	Torsby	11 910	83	74%	9126	38,3	4,20	7
S	Årjäng	9 869	63	73%	29700	192,6	6,48	7
T	Askersund	11 151	64	70%	29107	271,5	9,33	7
T	Degerfors	9 543	66	67%	17391	167,7	9,64	7
T	Hallsberg	15 509	55	66%	11068	147,0	13,28	7
T	Hällefors	7 032	80	62%	10556	67,6	6,40	5
T	Karlskoga	30 283	66	49%	17982	87,9	4,89	6
T	Kumla	21 154	45	57%	12196	85,9	7,04	7

Län	Kommun	Befolkning 2015-12-31	Antal äldre 80 + per tusen invånare	Andel småhus av det totala bostadsbeståndet	Medelkost- nad	Medel kostnad per invå- nare	Bidrag per tusen invånare	Kommun- grupp
T	Laxå	5 656	80	72%	7048	89,7	12,73	7
T	Lekeberg	7 492	50	83%	8571	80,1	9,34	7
T	Lindesberg	23 562	59	65%	19862	134,9	6,79	7
T	Ljusnarsberg	4 928	63	69%	23092	271,8	11,77	7
T	Nora	10 502	58	68%	9103	52,9	5,81	7
T	Örebro	144 200	47	36%	11790	98,8	8,38	4
U	Arboga	13 858	60	49%	12377	139,3	11,26	7
U	Fagersta	13 286	65	40%	8474	87,4	10,31	7
U	Hallstahammar	15 645	63	54%	24655	217,5	8,82	7
U	Kungsör	8 343	55	67%	55987	362,4	6,47	7
U	Köping	25 557	65	43%	9701	92,2	9,51	7
U	Norberg	5 803	64	54%	10179	98,2	9,65	7
U	Sala	22 109	62	62%	25359	219,1	8,64	7
U	Skinnskatteberg	4 472	66	70%	29287	301,3	10,29	7
U	Surahammar	9 985	57	63%	27386	192,0	7,01	7
U	Västerås	145 218	51	36%	27503	252,1	9,17	4
W	Avesta	22 781	67	50%	11022	99,2	9,00	7
W	Borlänge	50 988	53	48%	8466	38,5	4,55	5
W	Falun	57 062	54	51%	9342	77,9	8,34	5
W	Gagnef	10 079	57	91%	11158	58,7	5,26	7
W	Hedemora	15 235	63	60%	16762	200,2	11,95	7
W	Leksand	15 326	67	76%	14977	84,0	5,61	7
W	Ludvika	26 362	70	52%	18209	174,8	9,60	6
W	Malung-Sälen	10 036	70	83%	19295	82,7	4,28	7
W	Mora	20 101	64	73%	9564	34,7	3,63	7
W	Orsa	6 750	73	71%	9115	66,2	7,26	7
W	Rättvik	10 759	90	70%	19158	169,2	8,83	7
W	Smedjebacken	10 790	61	75%	16438	73,1	4,45	7
W	Säter	11 009	58	69%	7152	85,7	11,99	7
W	Vansbro	6 715	70	76%	22332	89,8	4,02	7
W	Älvdalen	7 035	75	85%	24848	116,6	4,69	7
X	Bollnäs	26 594	66	59%	8807	58,3	6,62	6
X	Gävle	98 877	50	45%	16066	56,5	3,52	4
X	Hofors	9 435	70	59%	11742	82,1	7,00	7

X	Hudiksvall	36 975	62	56%	21291	139,9	6,57	6
X	Ljusdal	19 027	71	67%	47821	198,6	4,15	7
X	Nordanstig	9 490	62	78%	18879	155,2	8,22	7
X	Ockelbo	5 849	62	81%	25349	203,7	8,04	7
X	Ovanåker	11 469	69	66%	15395	51,0	3,31	7
X	Sandviken	38 314	58	54%	17423	103,7	5,95	6
X	Söderhamn	25 785	68	57%	13028	96,0	7,37	6
Y	Härnösand	25 066	64	50%	13556	81,7	6,02	5
Y	Kramfors	18 359	75	71%	17294	146,9	8,50	7
Y	Sollefteå	19 783	77	64%	20000	121,3	6,07	7
Y	Sundsvall	97 633	53	42%	18859	131,9	7,00	4
Y	Timrå	17 987	50	57%	16095	141,4	8,78	7
Y	Ånge	9 493	76	69%	23345	154,9	6,64	7
Y	Örnsköldsvik	55 576	63	65%	11807	116,8	9,90	5
Z	Berg	7 032	75	87%	19000	127,0	6,68	7
Z	Bräcke	6 455	72	75%	18051	215,3	11,93	7
Z	Härjedalen	10 262	81	78%	43248	214,9	4,97	7
Z	Krokom	14 785	49	79%	12699	105,6	8,32	7
Z	Ragunda	5 387	91	80%	13131	241,3	18,38	7
Z	Strömsund	11 712	80	74%	74393	158,8	2,13	7
Z	Åre	10 677	47	66%	18333	206,1	11,24	7
Z	Östersund	61 066	53	36%	20200	135,6	6,71	5
	Riket	9 851 017			14 200	105	8	

Kommunnamn som är skrivna med kursiv text visar att uppgiften över kostnad och/eller antal ärenden är från 2014 års bostadsmarknadsenkät.

Kommungrupp 1. Storstockholm.

Kommungrupp 2. Storgöteborg.

Kommungrupp 3. Stormalmö.

Kommungrupp 4. Högskoleorter med mer än 75 000 invånare.

Kommungrupp 5. Högskoleorter med färre än 75 000 invånare.

Kommungrupp 6. Övriga kommuner med mer än 25 000 invånare.

Kommungrupp 7. Övriga kommuner med färre än 25 000 invånare.

Box 534, 371 23 Karlskrona
Telefon: 0455-35 30 00
Webbplats: www.boverket.se